

4. Юрій С. І., Демянишин В. Г., Буздуган Я. М. Антологія бюджетного механізму: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 250 с.

5. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія та вітчизняна практика): навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2002. 212 с.

6. Зянько В. В., Стасюк Н. Л., Дун Сін'їн Сутність та джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності малих підприємств. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 4. С 57-62.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-44>

FINANCING MECHANISMS IN THE POST-WAR RECOVERY OF THE ENTERPRISE

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ У ПІСЛЯВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ ПІДПРИЄМСТВА

Baziluyk A. V.

*Doctor of Economic Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department of Finance,
Accounting and Audit*

Gubenko V. D.

*Graduate Student at the Department of
Finance, Accounting and Audit
National Transport University
Kyiv, Ukraine*

Базилюк А. В.

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів,
обліку і аудиту*

Губенко В. Д.

*аспірант кафедри фінансів,
обліку та аудиту
Національний транспортний
університет
м. Київ, Україна*

Війни супроводжують людство протягом усієї історії його існування. Повоєнне відновлення підприємств в минулому характеризувалося унікальною інвестиційною стратегією та механізмом, спрямованим на відродження та відбудову промисловості, інфраструктури та економіки в цілому, зокрема в країнах, які постраждали від Другої світової війни. Суть цієї інвестиційної стратегії полягала у стимулюванні економічного зростання, формуванні можливостей для працевлаштування та сприяння промисловому розвитку через стратегічні інвестиції у ключові галузі.

Повоєнне відновлення підприємств є критично важливим процесом, який включає в себе різноманітні інвестиційні стратегії, а також механізми для відновлення та поживлення бізнесу, що постраждав від конфлікту або економічного спаду. По суті, інвестиційна стратегія післявоєнного відновлення зосереджена на відбудові та зміцненні економічного фундаменту підприємства з одночасним вирішенням проблем, які мають зв'язок зі зміною ринкових умов, пошкодженням інфраструктури та виснаженням ресурсів.

Інвестиційний механізм використовує різні методи для досягнення цих цілей, зокрема такі як державне регулювання, державно-приватне партнерство, прямі інвестиції, промислова політика, розвиток інфраструктури, розвиток людського капіталу, заохочення підприємництва, міжнародна співпраця, фіскальна дисципліна, поступова лібералізація [1].

Післявоєнна відбудова на окремих територіях відрізнялась як за ідеологічними, так і концептуальними засадами. Якщо країни Західної Європи, які зазнали суттєвих руйнувань війною, скористалися відомим «планом Маршала», що включав пакет економічної допомоги від США, то Радянський Союз покладався на власні сили і взяв курс на індустріалізацію через підвищені плани нарощування обсягів виробництва, переважно важкої промисловості, за рахунок ущемлення сільськогосподарського сектору і утримання низьких соціальних стандартів. Результати цих принципово різних концепцій є очевидними. Реалізація Європейської програми відновлення (ЄПВ), що передбачала координацію зусиль з відбудови, тісної співпрацю між державними і приватними структурами в мобілізації ресурсів і досвіду впровадження великомасштабних проєктів, дозволила в короткий строк здійснити промислову модернізацію, і відповідне оновлення і розвиток інфраструктури. Високі темпи зростання в Радянському союзі у повоєнний період базувалися на патріотичному піднесенні, яке відчувала нація після перемоги. Між тим, широко використовувався і репресивний апарат для підтримання високих темпів розвитку, а встановлені низькі соціальні стандарти дозволяли нарощувати воєнно-промисловий комплекс, що утворювало структурні диспропорції, які стримували розвиток соціальної сфери, пригнічували стимули економічного піднесення.

Україна, яка переживає агресію, вже сьогодні має орієнтуватися на європейський досвід з відновлення економіки. В цьому контексті слід відмітити велику роль фінансової підтримки, яку уряди надавали у формі фінансових гарантій, кредитів під низькі відсотки, встановлення

високих соціальних стандартів, що разом з іншими форми підтримки та заохочення створювало умови для розширення участі приватного сектору в економічному розвитку. [2].

Підтримувалась і роль транснаціональних корпорацій та індивідуальних інвесторів, які заохочувалися до прямих інвестицій у післявоєнну відбудову. Вказане допомогло залучити нові технології, управлінські практики та капітал, що сприяло підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності. Уряди впроваджували політику сприяння розвитку окремих галузей, таких як промисловість, сільське господарство та енергетика, які вважалися життєво важливими для економічного зростання та національної безпеки. Ця політика включала тарифи, квоти та субсидії для захисту вітчизняної промисловості та заохочення інновацій.

Масштабні інвестиції були спрямовані на відновлення та розширення транспортних мереж, систем зв'язку та енергетичної інфраструктури. Зазначене уможливило ефективне переміщення товарів, послуг і людей, сприяючи торгівлі та економічній інтеграції. Було започатковано освітні та навчальні програми для підвищення кваліфікації робочої сили та подолання дефіциту робочої сили в певних секторах. Вказане допомогло підвищити продуктивність праці, а також конкурентоспроможність на світовому ринку [3].

Уряди створили сприятливе середовище для підприємців, забезпечивши доступ до фінансування, зменшивши бюрократичні перепони та запропонувавши податкові пільги. Зазначене призвело до появи нових підприємств, створення робочих місць та інновацій. Післявоєнна відбудова стала свідком безпрецедентної міжнародної співпраці, коли країни обмінювалися ресурсами, технологіями та досвідом для відновлення своїх економік. Створення таких організацій, як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та Генеральна угода про тарифи і торгівлю (ГАТТ), сприяло глобальній співпраці та вільній торгівлі.

Для забезпечення сталого економічного зростання уряди впроваджували заходи фінансової дисципліни, такі як збалансовані бюджети, податкова реформа та управління монетарною політикою. Вказане допомагало підтримувати макроекономічну стабільність та залучати іноземні інвестиції. У міру відновлення економік уряди поступово лібералізували торговельну та інвестиційну політику, зменшуючи протекціоністські заходи та сприяючи розширенню міжнародної торгівлі. Це інтегрувало національні економіки в

глобальну торговельну систему, створюючи нові можливості для зростання і розвитку [4].

У післявоєнний період в Німеччині і інших європейських країнах було впроваджено також демократичну систему трипартизму, що дозволяла узгоджувати інтереси держави, найманих працівників і роботодавців, вирішувати конфліктні ситуації, формувати стандарти соціального розвитку, що сприяло широкій стандартизації всіх процесів і взаємовідносин і забезпечення нової якості життя населення відповідно до цілей сталого розвитку.

Таким чином, післявоєнне відновлення підприємств у минулому було досягнуто завдяки поєднанню державного регулювання, державно-приватного партнерства, прямих інвестицій, промислової політики, розвитку інфраструктури, підвищенню ролі людського капіталу, підприємництва, міжнародного співробітництва, фіскальної дисципліни, а також поступової лібералізації. Перелічені механізми працювали разом, щоб відновити економічну стабільність, сприяти зростанню та прокласти шлях до довгострокового процвітання.

Література:

1. Post-Conflict Economic Recovery Enabling Local Ingenuity. Crisis prevention and recovery report 2008. New York. 2008. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/tr/Post_Conflict_Economic_Recovery_Report.pdf (дата звернення: 11.01.2024)
2. Koczan Z., Chupilkin M. The economics of post-war recoveries and reconstructions. 22.11.2022. URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/economics-post-war-recoveries-and-reconstructions> (дата звернення: 16.01.2024)
3. Qian N. Post-War Reconstruction Is a Good Investment. Insight. 28.11.2022. URL: <https://insight.kellogg.northwestern.edu/article/post-war-reconstruction-good-investment> (дата звернення: 13.01.2024)
4. Bohanon C. Economic Recovery: Lessons from the Post-World War II Period. Mercatus. 10.09.2012. URL: <https://www.mercatus.org/research/policy-briefs/economic-recovery-lessons-post-world-war-ii-period> (дата звернення: 14.01.2024)